

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekű hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 korona
Negyedévre	2 korona

DR. MARTON ADOLF

felelős szerkesztő és kiadó.

NOVÁK PÁL

szerkesztő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

Megjelenik minden szombaton.

Nyitlatter sora 40 fillér. Hirdetések meg-
egyezés szerint közöltetnek.

Ismét a Jánosház-vidéki takarékpénztár.

Irta: dr. Marton Adolf.

Nemrég foglalkoztunk ezzel a pénztár-intézettel, akkor a közönség egy része megrohanta a betétjeért.

A részvényesek közül sokan megijedtek, fölkerestek bennünket s kértek, hogy hallgassunk el, mert ők is kárt szenvednek, várjunk; elhallgattunk, a közérdek úgy kívánta, de vára-
kozásait foglaltunk el.

Azon cikk megjelenése után egy részvényes azon naiv, kissé furcsa, de kissé ostoba megjegyzést tette: »ha nekünk a Collner-családdal van bajunk, akkor ne bántuk az intézetet.« Naiv ezen megjegyzés, mert nekünk azon családhoz semmi közünk. Mi nem foglalkozunk személyekkel, előttünk magasabb szempontok lebegnek és ez — a közérdek.

Azon-családdal a »Kemenesvidék« eleget foglalkozott. Furcsa, ha mi azon intézettel foglalkozunk, miért tolják előtérbe azon család? Később bővebben szövegezzünk arról.

Ostoba azon megjegyzés, ha így akarják az intézet működését megvédeni!

Azon idő óta kiszivárgott a közönség közé, hogy azon takarékpénztárnál a Collner-család 175 ezer koronáig, mint kezes szerepel.

Mi ezt kifogásoljuk, ennek is megmondjuk az okát.

Ha mint kezes szerepel, ez nem jelentene *semmit*, mert az elfogadó a »váltón jó lehet,« akkor, veszély esetén — a pénz nem vészett el, a kezes csak proforma volt aláírva.

De *sokat* jelent azon kezesség akkor, ha azt a pénzt, — a kezes veszi fel. Az a család (egész konsortium) birtokparcellázásával foglalkozik, erdőt vásárol stb. A birtokot váltóra adja el és ezeket a váltókat az ő aláírásukkal

ellátva helyezik el a Jánosház-vidéki takarékpénztárnál, a pénzt ők veszik fel.

Két kérdéstünk van.

1. Szabad-e, 2. lehet-e egy takarékpénztárnál egy család 175 ezer koronáig mint kezes?, ha a nevén nincs legalább 3-szor annyi ingatlan?

A második kérdésre, vajjon lehet-e, mi adjuk meg a választ, mert ez így van. Vajjon szabad-e?

Kérdés, hogy azon család mennyivel van érdekelve Rendeken, Sümegen, Balatonfüreden, Bpsten, Bécsben?

Miért kért januárban Szombathelyen 50 ezer korona hitelt a család öt tagja? No már taglaljuk most ezt a dolgot egy-kissé.

Ha valakinek 50 ezer kor. vagyona van a zsebében. Adja mindent a bankot; hogy neki ennyi és ennyi vagyona van. Ugy helyezi el, úgy mutogatja, úgy fitogtatja azt az 50 ezer koronát, (amit mi nem is tartunk vagyonnak,) hogy a közönség legalább is milliomosnak tartja az illetőt.

Keresve összeköttetést, 2—300 ezer koronáig élvezhet hitelt.

Egy spekulációja nem sikerül magával rántja a többi is, — csődbe kerül.

Mit lehet egy ilyentől elvenni, ki valija a kárát?

Először az intézetek, amelyek azon hitelt engedélyezték. Az intézetet ki táplálja, ki tartja fenn, kinek a pénzt adták az illetőnek?

Nem a közönség, nem a közönség volt?

Definialjuk mi az a takarékpénztár?

A takarékpénztár, az egy közhasznú intézmény, amelynek célja a népet takarékoságra szoktatni és ha pénzre van szüksége, akkor ott olcsó kamattal kaphasson pénzt.

A takarékpénztárnak van egy al faja is, — ez a családi takarékpénztár.

A családi takarékpénztár ismét kétféle:

1. Olyan, amelyben egy gazdag család ül, jegyzett sok részvényt, betett sok pénzt, elfoglalja a zsiros állásokat, hogy a pénzének kamataiból nyugalmas életet biztosítson magának s csak a takarékpénztárnak él.

Igy egy közhasznú családi takarékpénztárról beszélhetünk.

2. Olyan, amelyben egy család ül, azért, hogy a takarékpénztárral saját céljaira felhasználhassa, azért, hogy ő gyarapodjék. Igy már nem közhasznú azon takarékpénztár, hanem egy családi, amely magánérdek szolgálatára létesült.

Az ily családis jellegű takarékpénztárak a hatóságnak, a közönségnek árgus-szemekkel kell figyelni.

Talán a Jánosház-vidéki takarékpénztár nem családis jellegű?

Azon nyilatkozat ezt igazolja, hisz, mielőtt az intézetről volt szó, mindjárt a családot értették.

A családot nem említettük egy szóval sem, csak a szabálytalanságok miatt és a jancsibankok miatt kockáztattunk néhány kérdést.

Különböztetjük meg nekünk azt az éles határvonalat, amely jelzi, hogy pl. itt végződik a takarékpénztár működése, ott pedig a családé kezdődik. Vagy hol végződik a család működése és hol kezdődik a takarékpénztáré?

Mi hozunk fel eklatáns esetet.

Öntözési célra gyűjtést kezdeményeztünk.

A közönség vetélkedve irt alá, a Jánosház-vidéki egy igazgatósági tagját felkértük, hogy szavazatának bizonyos összeget erre a célra.

A válasz ez volt: »csak nem hiszi, hogy az a család megszavaz magának

valamit." Nem is adtak. Tehát nem a takarékok tagadta meg, hanem a család. Hát nem ez a lényeg, ha meg a valóság is, hogy valaki a Jánosháza-vidéke takaréktól akar valamit, az menjen a Collner-családdhoz. Ha valakinek a Collner-családdal van dolga, az keresse fel a Jánosháza-vidéke takarékpénztárt. Ez egy valóságos circulus vitiosus.

Azon család a takarékok előtt, törpe, kicsiny volt.

Miért nem szerepeltek úgy annyifelé azelőtt, míg a takarékok nem voltak?

Csak arra kellene kényszeríteni azon családokat, hogy egy hónapig lépjen ki azon intézetből, majd meglátnák, hogy mily hamar összezsugorodnak, eltörpülnek.

Nekünk célunk volt ez egyszer, de erről más alkalommal.

Majd meglátjuk mit hoz a — jövő?

Életbelép a kivándorlási törvény.

Mi voltunk azok, akik ismételtelen sürgettük a kivándorlási törvény sürgős életbelépését, mert azt tartottuk, amit a belügyminiszter a most kiadott életbeléptetési rendeletben mond, hogy a »nemzeti, gazdasági, jogi és erkölcsi szempontok elengedhetetlen kötelességünknek tették, hogy a kivándorlásra az eddigini szigorubb rendeletet léptessünk életbe.« Éppen azért örülünk annak, hogy a kivándorlási törvény *folgyó évi szeptember hó elsején életbe lép.* Az életbeléptetési rendelet most érkezett le *városunk előjáróságához* és hat fejezetből áll. Legfontosabb része a rendeletnek az ötödik fejezet, mely azt a fontos társadalmi szövet ismerteti, amely hivatva lesz társadalmi uton hazánk legvézűbbesét, a kivándorlást enyhíteni. Ez a társadalmi szerv a *kivándorlási tanács*, amely megalakul központilag és a vidéken is s mindentűt a helyzethez illő, a kérdés egész egységét átölelő programot állapít meg, a helyi körülmények szerint, amely a ránk zúdult új szocialis veszedelmet talán elhárítja rólunk, azt a veszedelmet, melyet görnyedve érez gazdag és szegény: a nemzeti vérvészesség következtében beálló gazdasági termelés drága, elviselhetetlen voltát.

Azt hisszük azonban, hogy a hatóságoknak a kivándorlás enyhítésére irányuló munkáját csak az esetben kísérheti teljes siker, ha a társadalom nagy érdeklődéssel fog az új feladathoz járulni és sikerére széles körben közremunkálkodni. Abban a jóleső hitben vagyunk, hogy éppen a társadalomnak a munka vonalába való állítása, — ha ugyan a társadalom kellő módon felismeri azt a szinte hazamentő célt, amely munkára hívja, — segít majd megorvosolni a nemzeti veszedelmet.

Egy dolog mindenesetre vigasztaló. Amerika tiltó táblákat állít föl oda azokra helyekre, ahonnan a beözönlés állandó. Parallel Euró-

pának a kivándorlást nehezítő intézkedéseivel, Amerika is hasonló és komoly intézkedéseket tesz a bevándorlás megállítására. Ugy teszik nekünk, Amerika ide-oda hasonló egy olyan budapesti villanyos kocsihoz, melyre a kátlaz leakasztani készült a »Megtett« táblát. Hogy ez így van idézzük az amerikai »Szabadság« című lap feltűnő helyen közölt következő sorait: »Már több ízben hírtl hoztuk, hogy mióta Williams az ur Ellis Island szigetén, a kivándorlók iránt nincsenek elnézéssel és ha azok nem felelnek meg a törvény követelményeinek, visszaküldi őket a régi hazájukba.

Soha sem figyelmeztettük honfitársainkat komolyabban, mint figyelmeztettük most, hogy a lehető legjobban megfontolják, mielőtt utra kelnek az Egyesült Államokba. Szól pedig ezen figyelmeztetésünk nemcsak azoknak, kik önként, saját akaratukból indulnak el hazáról, hanem azoknak is, kik az Egyesült Államokban élve, vagy itt meglepedve, hozzátartozóikat hozzátartják ki.

Bármilyen testi fogyatkozással birjon valaki, ha például vak, sánta, béna, pupus, — szenvedjen sérvtben, vagy valamely más betegségben — a bevándorlási hatóság kérlehetetlenl visszaküldi. De kizárja ez visszaküldi azon esetben is, ha nincsen anyagiakkal kellőleg ellátva. Példa erre két erős, fiatal, munkabíró honfitársunk, kikről legutóbb lapunkban említést tettünk és kiket a hatóság a szükséges továbbutazási költség hiányában kizárt.

Egyébként mi már hetek óta utalunk az ekként megváltozott viszonyokra és az ezzel kapcsolatos, mindinkább sürttben előforduló deportálásokra. Azok tehát, kik jóindulatu tanácsunkat nem szivlelik meg és könnyelműen utra kelve, ideérkezésük alkalmával bajoknak és kellemetlenségeknek vannak kitéve, önmaguknak tulajdonítsák az ily káros következményeket.

Ebből a kis szemelvényből és abból a körülményből, hogy a kivándorlók szigetén, Ellis Island nevű vesztgezáiban ez időszert három ezer olyan kivándorló várja sorsát, akiket a szigorú bevándorlási biztos nem engedett partra szállani. Megállapítható, hogy a kivándorlásra vonatkozó hirdettet szigorúságnak a fele se tréfa. Amerika palliativ intézkedésekkel korlátozza a kivándorlást mindaddig, míg a szenátus előtt levő törvényjavaslat az amerikaiában követelt nagyobb biztosítéki alap és 12 dolláros fej adó behozásával amugy is lehetlenné teszi a kivándorlást. Mondanunk sem kell, hogy a munkaadók érdekeinek ezek a rendelkezések nem tetszetősek: az amerikai szén-, petróleum-, hus- és egyéb királyok, a kik az olcsó munkabérek következtében szereztek milliárdjaikat, nem fognak szívesen beleegyezni abba, hogy a szenátus a törvényt meghozza. Am súlyos gazdasági okok és az erős közvélemény kiküzdí ezt s bizonytal a milliárdosok ellenére.

Ne várjuk azonban öszzetett kezekkel, hogy mit tesz megmentésünkre Amerika, hanem érző szívvel és szeretettel maga a társadalom induljon munkára, hogy honfitársainkat itthon tartjuk nemzetünk erősítésére.

A dunántuli községi és körjegyzők finnevelő-intézete.

A Vas megyei községi és körjegyzői egység 1. évi közgyűlése alkalmából már foglalkoztunk a dunántuli községi és körjegyzőknek arra figyelmet érdemlő és társadalmi szempontból fontos akciójával, mely egy finnevelő-intézetnek Győrött való felállítására irányul.

A mozgalom mindenfelé az illetékes körök legbensőbb rokonszenvével találkozott, s így remélhető, hogy a dunántuli községi és körjegyzőknek humánus törekvése már a közel jövőben testet fog ölteni. A jegyzők a felállítandó finnevelő-intézet tárgyában e hó 31-én Győrben alakuló gyűlést tartanak, melyre a következő meghívót bocsájtotta ki az intéző bizottság:

»Meghívó. A dunántuli községi és körjegyzők finnevelőintézetének Győrött leendő felállítása tárgyában Győrött a vármegye székházának nagytermében 1909. évi július hó 31-ik napján délelőtti 10 órakor tartandó alakuló gyűlésre Győr, Komárom, Mosony, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegye területéről nemcsak a már rendes tagokul jelentkezett, de az összes községi és körjegyző urak ezennel meghivatnak, s a szives megjelenésre külön fel is kéretnek.

Győrszentmárton, 1909. július 8.

Az intéző bizottság nevében:
Pösch Mihály s. k.
győrszentmártoni jegyző.

Tárgysorozat: 1. A finnevelőintézetet fenntartó egyesület megalakítása.

2. A finnevelőintézet alapszabályainak tárgyalása.

3. A további teendők megállapítása.

Az alakuló gyűlés után délután 1 órakor a »Royal« szállodában társas ebéd. Az alakuló gyűlésen, s a társas ebéden résztvevni szándékozók felkéretnek, hogy részvételi szándékukat legkésőbb e hó 25-ig saját megyéjük egyleti elnökével közölni sziveskedjenek.

Akik a gyűlés előtti napon érkeznek Győrbe, azok felkéretnek, hogy ezt jelezni sziveskedjenek, hogy elszállásolásukról gondoskodni lehessen.

A gyűlést egybehívó f. hó 30-án d. u. 5—6 óra között Győrött a megyeházánál felteálható.

Gyere velem . . .

»Gyere velem szép leányka
Messez innen, idegenbe . . .
Gyere velem kis falumba;
Éljünk ottan elfeledve . . .

Gyere velem jó leányka,
Mem vislek majd palotába;
Kis kunyhócska lesz a tanyánk,
Disznóvénnyünk az akácfa . . .

Gyere velem gazdag lányka
Hagyjad itthon a sok kincset.
Egyet hozzá csak magaddal:
Hozzad, hozzad el a szived.

Jöss-e velem szép szerelmem
Itt hagyod a gazdagságod?
»Megyek veled. Boldogságot
Elhagyom a gazdagságot!«

Z. Erdőd.

Zsoldos Elek.

A Kossuth-muzeum 25 éves jubileuma.

Aki igaz szívet és nyugodt lélekkel magyarnak meri magát nevezni, az megszívlelendő e cikk keretében közölt sorokat.

Nem laptöltelék irunk, hanem az őszinte szív sugallatával szólunk az igaz emberhez, de különösen szólunk a magyar emberhez. Él-e még a magyar emberben egy olyan picinyke hajszál-edény, egy láthatatlan finom idegcske,

amely néha-néha a kegyelet érzését hozza rezgésbe? Ha igen, akkor ezen csekélyke kegyelet érzelmét, melyet a lét küzdelme, a durvaságig hajszolt realizmus még meghagyott bensőnkben, kire fordítsuk másra, mint történelmünk nagyatyjaira s ezek közül a legkivalóbbra, Kossuth Lajos emlékére?

De ne csüggedjünk! Korunk egoizmusa még nem ölte ki a magyar lélekből a hazafiasság s az ezzel kapcsolatban levő kegyeletnek szent érzelmeit. Van még idealizmus, lelkesedés és áldozatkészség a magyarban akkor, ha Kossuth Lajos szent emlékeről van szó. Csak ki kell használni az elrejtett és kiaknázhatatlan magyar hazafiasságot és áldozatkészséget.

Most pedig éppen arról van szó, hogy miként gondolkoznak, hogyan érznek és mennyi a cselekvési erő egyesekben, testületekben, községekben és hatóságokban akkor, amidőn a nagy, a mese-szerű, legendás halhatatlan nevű Kossuth Lajos, a magyar nép apjának emlékeztére kell a kegyelet oltárán áldozni.

Avagy talán szükséges, hogy részletezzük Kossuth történelmi nagyságát, mellyel ámulatba ejtette az egész művelt világot?

Talán lelkesíteni kell a magyart akkor, amidőn Kossuth Lajos nevét vesszük méltatlan ajkunkra? Avagy külön kell ismertetni azt a történelmi hőroszt, kinek tüneményes egyénisége, legendás szelleme belevésődött minden magyarnak a szívébe?

Tagadhatjuk-e, hogy Kossuth Lajos mint eszme és eszmény, mint a magyar szellem megtestesülése él minden magyar szívében?

Nem. Ezt nem tagadhatjuk.

A Kossuth kultusz ma már nem politikai pártkérdés és pártérdek, hanem fogalom, mely teljesen egyértelmű a magyar nemzeti lét fennmaradásával. Én tehát Kossuth Lajos nagyságához kommentárt nem fűzök. Ehéz igen gyenge az én tollam. De irok egy másik le-

gendás alakról, aki méltó arra, hogy Kossuth Lajos nevével egyidőben emlegetessük . . .

Jézusnak volt egy Pál apostola. Hunyadinak Kapisztrán Jánosa, Rákóczynak Mikes Kelemenje és Kossuth Lajosnak volt és van egy gróf Kreith Bélája.

Most már pedig irjunk részben eszményi magasságig emelkedő, részben pedig elszomorító és a legridegebb prózaiasságba sülyedő tónyeket.

Kreith Béla gróf 25 évvel

ezelőtt — valami isteni ihletől áthatva — kezdte megvetni a Kossuth-muzeum alapját. Emberi erőt felülmuló fáradtsággal és küzdelemmel, párfját ritkító lelkesedéssel, egy óriási vagyon feláldozásával, egy negyed század alatt odáig vitte, hogy ma a saját tulajdonát képező Kossuth-muzeum, amelyben a legutolsó cernászal, kell, hogy a magyarnak, a magyar nemzetnek szent ereklyéjét képezze — zord üzleti, számítás szerint is — csaknem 700.000 korona értéket képvisel. Ezt az értéket báró Helfert József osztrák főúr, a legelfogulatlanabb 1848-49-es historikus és a leghivatottabb 48-as gyűjtő állapította meg. Ennek az óriási erkölcsi és vagyoni értékkel bíró muzeumnak az összegyűjtése, fenntartása és elhelyezése gróf Kreith Bélának anyagi erejét teljesen kimerítette s ezért a legtisztább hazafiasságtól átszellemült gróf az értékes ereklye-muzeumot, illetőleg ennek ingyenes átengedését már egyziben a fővárosnak s kétszer a magyar kormánynak ajánlotta fel. És nem fogadták el azzal a kiesinyes megokolással, hogy a muzeum elhelyezése és megőrzése pénzbe kerül.

Gróf Kreith efeletti elkeseredésében így szól: „A magyar kormány a Kossuth-muzeum fenntartásának segélyezésére 16000 K segélyt nem áldoz, mert nincs pénz, de a Goya képre (egy asszonyi arckép) van 200.000 korona.“ Most pedig, hogy a magyar szív legilletékesebb Vesta oltára, a Kossuth ereklye-muzeum el ne pusztuljon, a magyar társadalomhoz fordulunk.

Megmenthetjük ezt a szent ereklyegyűjteményt, ha egyesek, községek, testületek és hatóságok adományaikkal járulnak a Kossuth-muzeum (Budapest VIII., Népszínház-u. 23.), fenntartásához.

Az adományt sem kívánja ellenszolgáltatás nélkül a muzeum, mert az adomány összegének egy megfelelő értékű képet vagy más kiadványt küld az adományozónak.

Fodor Ignác.

A holicisi út.

Ira: Krády Gyula.

Fenn a Kárpátok között, ahol már csupán sasok járnak és zöld moha tapad a sziklák oldalához, az ünnepi templomi csendet éveken keresztül nem zavarja meg semmi emberi, vagy állati hang. A sasok némán emelkednek föl a mélyből, a vadásznak hárta a tájra vetődik, eszeágában sincs énekelni. A komor némaságba legfeljebb a szél szokott beleorgonálni s az ég mennydörög hozzá.

Itt ebben a rettenetes magányban vezet egy út.

Egy út, amely Magyarországból Lengyelországba visz a Kárpátokon át. Bizony, ilyen út is kevés van a világon.

De hát ez az út se olyan mint a többi. Nincs ám az kövel kirakva, mikor ugys kő ott minden. Nem is szabályos út ez! Csak onnan lehet tudni, hogy hol van az út, ahol a szikladarabok félre vannak hengergetve. Ott van a híres holicisi út.

A holicisi-utnak az a nevezetessége, hogy pénzért talán máig sem építették volna meg. A lelkesedés építette ezt az utat. II. Rákóczi Ferenc, a nagy fejedelem erre jött vissza Lengyelországból szegény leigázott hazájába. Kárpát havas ormait látták az ő dali seregét, amely lóháton utazott a meredek felett. Helyén volt ott a szive lónak, lovasnak egyfórmán.

De a sereg előtt szaladt száz fejszés ember, aki az utat csinálta. A sziklákat félrehengerítette, a zugó patakokra hídakat vert és ledöntötte az utban álló nagy fatát.

Ugy jött át Rákóczi hadaival a Kárpátokon. Zászlói a szabadság közeledését hirdették és lenn a völgyben, hol összegyülekezett hívei várták a visszatérő fejedelmet, felharsant a szent szabadság dala. A szabadság így vonult át az örök hóval fedett Kárpát-hegységen. Még a vén meredek hegyek is bizonyosan szívesen eresztették haza Rákóczit.

Sok, sok esztendő mult el. Rákóczi óta a holicisi utat nem járta senki. Ugyan kinek lett volna kedve a meredek, sasokjárta utat választani, amely oly meredeken emelkedett felfelé a hegyek között, mintha egyenesen az égbe vinne. Akinek dolga volt is arra felé, a kényelmesebb utat választotta a völgyben.

De nem lehetett ám mindenkinek a völgyben járni.

Havas, hideg novemberi nap volt a sasok is elbujtak sziklafészkükben, a tél szürke felhői pedig szinte rákönyökölnek a hegyormokra megpihenve. A holicisi utat befújta a hó. Még zerge sem járt rajta napok óta.

Egyszerre csak recsegő trombitaszó harsan fel a hegyek között. A fehér homlokú, vén hegyóriások szinte csodálkozva néznek össze. Ugyan ki jár itt, ahol még a madár sem jár?

Ódatenn, a hegyoldalban, a szédítő mélységben egy század huszár kapaszkodik felfelé. Annak a huszárszázadnak trombitása kürtölt unalmában.

Mert bizony unalmas a huszárok útja. Már negyednapja mennek az ember nem akta hegyvidéken és mindig előttük vannak a hegyek, még mindig felfelé mennek, nem

lefelé, Magyarország felé. Hej, pedig, hogy szeretnének már otthon lenni. Szükség van otthon az ő kardjukra, mert kiűtött a szabadságharc. A magyar huszárokat külföldön érte a hír. Nem sokáig gondolkodtak: hí a haza — mondták és elindultak hazafelé. Ahol nem engedték őket, ott szöktek, vagy a kardjukkal vágta utat — hazafelé. Rákóczi holicai útját a huszároknak építették. Itt sem üldözi őket senki, meg aztán biztossan hazaeérnek. Hisz sok, sok esztendővel ezelőtt már erre jártak a szabadság katonái.

A magyarokat egy vén strázsamester vezeti. Ő most a kapitányuk, hadnagyuk, parancsolójuk. A fülére van a bajusza csavarva, de most fagyos az is, mint egy bokor. A lovak szőre csillog a fagytól. Hideg van.

— Majd meleg lesz otthon, — vigasztalja a strázsamester a huszárokat.

— Otthon — sóhajtanak a legények. — Talán már sohase lesznek.

Délután aztán fölértek a hegység nyeregébe. Tiszta, napfényes téli nap volt. Az égen nem volt felhő. A huszárok leszálltak lovaikról. A távolban elhapultak a hegyek.

— Arra van Magyarország! Itthon vagyunk, — szólt a huszárok parancsnoka.

— Imára! — parancsolta.

Egy század huszár állt mereven tisztelgve a hegytetőn, az édes haza felé.

Aztán lovaikra pattantak. A paripák vigan-vigan lépegettek lefelé a mély uton. Egy huszár rágyújtott a dalra:

— Kossuth Lajos azt üzenté.

És a század emelve yonult hazafelé, Magyarország felé.

A. Nem rugták ki akkor azt a bochert?

B. Dehogya. A szegény hitközség megszavazott mindenre néhány száz koronát. Mikor ez a bocher látta, hogy a nép itt korlátozott, buta, együgyű, iparkodott azok gyöngeségét kiaknázni. Zsarolta őket jobbra, zsarolta balra.

A. Kezdesz unalmas lenni. Mi van a pápóci uttal.

B. A fekete leves hátra van. Most jön a java.

Ahol magánórát kellett adni, ezt szokta üzeni az illető szülő gyermekével: »Mondd meg az apádnak, hogy alkudjék meg velem, különben nem tanítom a testvéredet.« A nép félt eleinte tőle, mert ha nem teljesítették a kérését, valaki ellenezte, akkor az illető fiát mindig megbuktatta, ütötte-verte.

Ez így ment zavartalanul, zsarokoskodhatott a nép felett. Ha a magántanulója megbukott, azzal a kifogással vágta ki magát, hogy a gyermek zavarba jött. Máskor, — hogy a tanárok ott bosszuállók, máskor — hogy a tanárok irigylik, mert neki sok a privátja.

A szegény szülő csak megnyugodott ebbe s siratta a pénzt.

A. Talán hülyék voltak azok a népek, hogy nem kergették ki ezt a zsebmetaszt?

B. A nemesis utolérte. Kikezdett a rabbijával. Azt is ócsárolta folyton. Nem tud beszélni, a citatuma hamis, nem tud grammatikát. A rabbi, aki egy művelt, képzett és kiváló szónok hírében állott, mint Hillel próféta, oly türelmes és békeszerető volt. Nem reagált ezekre. Ha a rabbi figyelmeztette, akkor gorombán felelt vele, neki nem feljebbvalója, ő csak a tanfelügyelőt ismeri el.

A rabbi hogy bosszantsa, mindig pénteken este küldött metszetni a sakterhoz, mikor már imádkozni kezdtek a zsidók. Persze a rabbi nem engedte meg. A rabbi bántotta mégis a dolog, egy bocher és ily vallástalan legyen. Elvette tőle a hittan-tanítást, mert ott is csal. Nem tud semmit a héberből, pl. e szót »ómer« mondani fordítja, holott az merleget jelent. »Rocza« az akarat, így fordítja »juh«. A nép ezt megtudta, egy szülő sem engedte a lakásába, nem kapott magánórát, mert tudták, hogy az összes városi iskolákhoz megirták az eljárását, a zsarolását, az illető tanárokról, hogy mint nyilatkozik. Kezdték felkopni az álla. A bocherné már kénytelen volt a szomszéd-köztségbe menni kényeret kényerezni.

A. Mily uton?

B. Elég az barátom, a nép lerázni akarta magáról ezt az üresfejű bochert, de nem tudta, hogyan.

A. Hisz elég ok volt a fegyelmire?

B. Volt, de félték, hogy nem kapnak másikat. Egyszer elment egy szombati napon pályázni Pápócra, hogy ne tűnjék fel. Isten mindent lát és hall. Alig ért oda, már megírták a rabbinak. A rabbi bántotta a dolog, alig várta, hogy kérdőre vonhassa. A bocher arrogans módon nyit be a rabbihoz, még szemrehányással illette, hogy elvonja a leckéjétől. Mit akar? kérdi kemény hangon. »Igaz-e, hogy szombaton utazott Pápócra! Kikérem magannak az ily gyanúsítást — mondja a rabbijának a pöffeszkedő bocher

és szó nélkül otthagya a rabbit, bevágta maga után az ajtót. Hire futott a vidéken, hogy mily durván bántak azon nyájás, mindenki által szeretett s tisztelt rabbi, általános megbotránkozást keltett.

Akivel együtt utazott, azonnal megírta, hogy igenis az a bocher szombaton jött vele Pápócra és könyörgött neki, hogy el ne árulja, mert akkor kikergetik a községből. Egy hitvány íráter lehet az, aki letagadta. Kenyértörésre került a dolog. A bocher nyaka körül a hurok szorult, mert a rabbi azonnal el akarta csapni. A máskor pöffeszkedő, arrogans bocher halkán, lassu léptekkel, lehorgasztott fővel közeleg a rabbi lakásához.

Kopog. Kinyitja az ajtót s a kezét akarla megcsókolni a papjának. Letérdepel, sir, zokog, könyörgöve esdekel bocsánatért. Akit megszarolt a hitközségben, amit sikkasztott, megtéríti, de bocsássa meg, hogy szombaton jött Pápócra, titokban pályázott oda, nem akarta, hogy megtudják. »Keljen fel, mondja a nyájás pap, én megbocsátok, de menjen el azonnal a szemem elől. A maga vétke, bűne oly sok, a vallását annyira megsértette itt, hogy csak Istenhez forduljon és imádkozzék. Én nem csapom el, sőt kap kielégítő bizonyítványt. Maga mint bocher, ahelyett, hogy jó példával járt volna a gyermekek előtt, megméltelyezte azok lelkét, szívét. Maga egy megrögzött gonosz és bosszuálló, csak menjen el innét, menjen... el, de hamar. Majd a hitközségemet én rendbe hozom.

Ez a pápóci ut történetje.

Tuske.

Elejtett beszédek.

A. Barátom, mégis furcsa nép lakja ezt a vidéket!

B. Na, mi baj megint?

A. Hát kérlek a napokban egy társaságban beszélgettek, egyszerre csak valami érdekes história elmondása után, uni sono felkiáltják; na ez mese, mint a »pápóci ut« és a faképnél hagytuk.

Mit tudsz erről?

B. Barátom, az tényleg mese. Figyelj ide, légy egészen fül.

A. Kiváncsian leszek minden szót.

B. Hát kérlek volt egy orthodox izr. község, amely évek óta nem kapott az iskolához tanítót. Volt egy bocher tanító, aki évek óta nem kapott állást. A véletlen folytán pályázott azon állásra. A hitközség tart karokkafogadta és azonnal megválasztotta. Az iskolaszék elnöke beszédet intézett hozzá, mikor először megjelent az iskolában s nem talált szavakat az öröm kifejezésére, hogy most tanulnak a gyerekek legalább írni is meg olvasni is, ha nem is írva-olvasva.

A. Mi köze ehhez a pápóci utnak?

B. Csak türelmem. Alig foglalta el az állását, megtudta az öröm okát. A bocher, ha schocher is, de nem azért bocher, hogy át ne látna a szitán: Kezde mondogatni, hogy ő számalomból jött ide. Ő csak az írást-olvasást fogadta el azért a díjért. Ha nyelven stb. akarnak taníttatni, azért külön honorarium jár.

Heti krónika.

A mi vasutunk. Élénk emlékezetében lehet olvasóinknak, hogy a mi kezdeményezésünkre, vas, zala és veszprém megyéből Eitner Zsigmond országgyűlési képviselő vezetéssel melletti egy küldöttség ment Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és Szterényi József államtitkárhoz, azon kéressel, hogy a balatoni vasut létesítése alkalmával a Jánosháza Tapolcaig terjedő vonalat is fővonallá alakíttassa át. A küldöttség megnyugtató választ kapott s vártunk azóta türelmesen. — A balatoni vasut megnyitása alkalmával jul. 8-án Eitner Zsigmond képviselő a megnyitáson megjelent Szterényi József államtitkár egész kíséretével együtt vendégül hívta Sümegre. Az államtitkár elfogadta a meghívást és Sümegen Lukonich Gábor üdvözlő szavaira a bennünket is érdeklő kijelentést tette: »Az önök érdemes képviselőjének Eitner Zsigmondnak van egy óhaja, egy óhaj, amit sürget. Ez az óhaj jogos. Jogos azért, mert Sümeg város fejlődő iparjának és kereskedelmének előmozdítására vasúti gőponton kell. Én, tisztelt uraim, ígérem önöknek, hogy bármily helyzetbe sodorjon is a sors, azon leszek, hogy ezen óhajuk minél előbb teljesülést nyerjen.« — Mi ugy hisszük, ha az államtitkár ott is megígérte, hogy ezen Jánosháza, vagyis Bobától Tapolcaig terjedő vonalat átalakíttatja fővonallá, akkor már a közel jövőben az ígért megvalósul.

Gyászír. A következő gyászjelentést kaptuk: Özv. Smetanka Ferencné szül. Bruck Erzsébet egy a maga, valamint leánya: Jenny, ennek férje: Magyar Kossa Gusztáv s ezek gyermekei: Angyalka, Micike és Aliszkó nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje, illetve atyja, apósa és nagyatyjuk, Smetanka Ferenc nyug. urod. intéző, vasvármegyei törvhat. biz. tag, f. évi július hó 8-án este 8 órakor, életének 65-ik, boldog házasságának 31-ik évében rövid nehez szenvedés után elhunyt.

A megyebeli kávéházak zárójára. A vasmegyei kávéosok tegnap délután a Sabária szálloda nagytermében Szabó Gyula elnöklété mellett értekezletet tartottak, amelyen a vármegyei záróra szabályrendeletének sérelmes intézkedéseit tették panasz tárgyává. A szabályrendelet ugyanis egy kalap alá vonja a kávéházak és kocsmák zárójárát, ami a kávéházakra sérelmes, mert ez által ki van zárva, hogy a kávéházak az idegenforgalom körüli hivatásuknak megfelelhessenek. A kávéosok kimondták, hogy memorandumot fognak terjeszteni a vármegyei közgyűlés elé, amelyben kéri, hogy a vármegye külön szabályrendeletben intézkedjék a kávéházak zárójáráról. Jánosházát Fischer Mór és Szépligetét Samu kávéos képviselte.

Halálozás. Id. Tory György magánzó hétfőn délután 65 éves korában Celldömölkön elhunyt.

Hirdetmény. A balatonvidéki vasut Börgönd—Tapolca, Veszprém—Alsóörsi vonalának személyforgalma úgy a gyors, mint személy és vegyesvonatokkal f. évi július hó 9-én, a teheráru forgalom f. hó 12-én véteztet fel, illetve a közforgalmának átadott. Jánosháza, 1909. júl. 8. Állomásfőnök.

A járdák készítése. Esős, zimankós, őszi időt élünk, mintha vége lenne már az aratásnak, a gabona kazalokban, vagy magtárakban lenne. Pedig július elején vagyunk, az aratás alig kezdődött, valóságos sártengerben usztunk, már a közönségnek igazán be kellene látni, hogy mily elengedhetlen Jánosházának a járda. A képviselőtestület határozata csak a papíron van meg. Ugy készült mint a Luca-széke. A sümegi-utcán két háztulajdonos, Benyó Sándor és Cseh Kálmán készítette el cementtel a járdáját. A Hosszú- és Pásztor-utcákban a nép nem is akar tudomást venni a járdák szükséges voltáról. Talán aki arra akar járni, az vegyen bagaria-csizmát? Mutassa meg azon utca lakosa, hogy Jánosháza érdekét szívén hordja (nem csak szóval, hanem tettel is. Ne akkor és ne addig beszéljen, míg áldozatról nincs szó, míg nem kell a zsebbe nyulni, hogy valamivel hozzájáruljon Jánosháza fejlődésének az előmozdításához. Akkor üsse az illető a mellét, hogy Jánosháza lakosságának az érdekét védi, ha tetteivel bizonyítja be azt amit állít, ugyanis a tettek mezején az első sorban van. Ha tényeket kell felmutatni akkor néma, akkor hátterbe húzódik, akkor az utolsó sorban akad dolga.

Új építkezések a Hévizen. Reischl Vencel hévizi főbérő az idén Hévizen ismét nagy építletet emeltetett, amelyben kávéház, étterem, olvasóterem és táncterem van. A helyiségek rendkívül elegánsak, tágasak és

világosak. Különösen az étterem és táncterem lep meg bennünket hatalmas arányaival. A falakat természetesen színesen hagyott vörös fenyőbarkolat fedi be, amely a helyiségeknek tisztaságot és izléses színt kölcsönöz. Az új épület most Héviz-nek a legnagyobb nevezetessége. Meg is nézi mindenki, aki Héviz-re megy. A helyiségek nemes egyszerűségük mellett is rendkívül előkelők úgy, hogy az egész ország fürdő-épületei közt ritkítják párjukat. Héviz most valóban olyan, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíti és ugyan-csak nem ad okot azokra a panaszokra, amelyek a régi Hévizre jogosan elhangzottak. A csodáhatású fürdő az ország legmodernebb fürdői közé lépett.

A Szily szobor leleplezése Szombathelyen szept. 5-én fog megtörténni. Az ünnepi beszédet dr. Tóth József apátkanonok, országos hírv. szónok mondja. Ehen Gyula pedig Szombathely első püspökének világi munkálkodását fogja méltatni; a szöveget Brenner Tóbiás polgármester veszi át a város nevében. Az ünnepségre meghívják az egész vármegyét, egyeseket külön is.

Öngyilkosság a temetőben. Vasárnap a temetőben egy fára felakasztotta magát Szabó Sándor 45 éves mezőőr, akit holtan vágta le a kötélről. Szabó Sándor beteges ember volt, sokszor valósággal önkivületi állapotban járt-kelt súlyos baja miatt. Ilyen önkivületi állapotban tünt el hétfőn hazulról. Reggel sem jött haza, mire fiai keresni kezdtek és meg is találták a temető egy fáján egy szál kötélén. Akkor már nem volt a szerencsétlen emberben élet. Szabó Sándor halálát özvegye és 6 árvája gyászolja. Az orvosrendőri vizsgálatot tegnap délután tartotta meg Somogyi Aladár szolgabíró és dr. Király János járásorvos. A vizsgálat az öngyilkosságot megállapította és ezért a hatóság a temetés engedélyt kiadta.

Felülfizetések. A kaszinó mulatságán felülfizettek még: Kovács Aladár (Z.-Erdőd), dr. Polláczek Márkné, Salzberger József 2—2 koronát.

Megjöttünk. Jánosháza egyetlen parkjában a Mária-kertben üldögélt 3 tagból álló társaság s áhitattal hallgatták a fülemile csattogó dalát. Mily szép, mily isteni ennek a madárnak dala, ezt utánózni nem képes semmiféle hangzár, semmiféle emberi gége, mondja az egyik. Igaza van, válaszolja a másik tagja azon társaságnak, legalább hadd élvezzük s a beszédje által ne veszítsünk el abból a hangból egy akkordot sem, s fogjuk fel az összes hanghullámokat. Erre siri csend lett, csak a Mária-kert másik sarkában volt néha hallható az ott ülő két vendég hangja, akit a nemeselektűségről általánosan ismertek itt. A néma légből nem vegyült csak jaj. Egyszerre egy nagy csattanás törté meg a csendet. A három tagú társaság odarohan — az Istenért kérjük mi történt? Semmi más — válaszolták az illetők — eddig haragba voltunk, elmondtuk egymásnak az okát, azért adtunk itt találkát és egy hangos ciki-puszival pécseltük meg az örök békét. No jó, jegyzi meg az odasiető társaság egyik tagja, csendes, néma, hosszantartó puszi jelképezi az igazi szerelmet, a zajos, a lármás, a hamisat, a képmutatót, a látszólagosat. Hát megrepedt az örömtől, hogy kibékültünk majdnem szívünk, de e helyett a puszing, az okozott oly lármát, így pécseltük meg a hosszantartó békét. Hát hosszantartó, de — nem örök?

3000 arany-dublé lánc teljesen ingyen.

Az ujonnan készült arany-dublé láncainknak reklámot akarunk csinálni, az ill. katalogusunkat pedig terjeszteni.

Aki beküld 1 koronát (bélyegeken is) annak azonnal küldünk egy finom

arany-dublé láncot. Utánvéttel

1.70

Kivitel

S. SCHWARZ.

Hormay-ucca 5. 55.

Wien XVII.

Hol szerezzük be a nyári ruha szükségleteinket??

CSEH KÁLMÁN és FIA kész férfi és gyermek-ruha nagy áruháza b a n, ahol saját árban adják a még megmaradt nyári öltönyöket, ugyancsak gyermek kosztümöket, áron alul is.

Már 1 koronától kezdve van öltöny, míg a készlet tart. Kérem e mesés, olcsó áron vásárolni:

Tisztelettel

Cseh Kálmán és Fia

Jánosháza (Vasmegey.)

Felvétetik: 3 vásároló, egy jó német szabó-ségéd és két tanonc is egyes munkára, jó fizetés, jó ellátás.

Gabona-árak.

— 1909. július 14-én. —

Salsberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	15.40	00.00	korona.
Rozs	9.30	9.40	"
Árpa	8.80		"
Zab	9.20		"
Bab	8.00		"
Tengeri	9.—		"

pr. 100 kgr.
Irányzat szilárd.**ÉRTESÍTÉS.**

Van szerencsém a u. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Jánosházán a Sümegi-utca-ban a vasúti állomás közelében, a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

kocsifényező, kárpitos és mázoló műhelyt

nyitottam. Főtörekvésem oda irányul, hogy a sok éven át Budapesten több helyen szerzett tapasztalataimmal, lelkiismeretes és jó minőségű munkával az itteni megrendelőim megelégedését kiérdemeljem.

Kiss Vendelkocsifényező- és mázoló-mester
Jánosházán.**Bor-sajtók
Gyümölcs-sajtók**javított kettős áttételű szerkezettel, kézi erőre
reteszszárral ellátva.**szőlő-zuzók,**
szőlő-morzsolók,**Gyümölcs-zuzók**

legujabb, legtartósabb, valamint a legjobb minőségben, ezenkívül különféle takarmány készítő gépek, szecskavágók, repavágók, darálók, takarmány füllesztők, valamint járgányok és központi elárusító iroda

**Eisenschimmel Ferenc
és Társa**gazd. gépgyára és vasöntödéjéből.
Megbízható képviselők és vizsontelárusítók kerestetnek.**Milichar Ferenc,
Bacher Rudolf**Bécs III/2 Löwengasse 37.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.**Hirdetések felvételnek Jánosháza és Vidéke kiadóhivatalában.****Stock-Cognac Medicinal**

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS es STOCK

gőzpároló telepéből

BÁRCOLA.

Egyedüli Cognac-gőzfőződe állandó

hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható Jánosházán:
minden jobb üzletben.

Állandó nagy raktárt tartok építkezési célokra és bármilyen cement munkához a legjobb hírnévnek örvendő, kitünő minőségű

**BEOCSINI Portland
és Román cementből**

valamint szántóföldek, kaszálók és szőlőhegyek jó karban tartásához

Szupferfoszfát Műtrágyát

„Hungaria“ védjeggyel.

SINGER SÁNDOR JánosházaSzabadalm. Bohntele termézetes
vörös felfelcserep.**csa.****Bohn-tele****nagykikindai
és zombolyai**cserepet fogadjon el és utasítson vissza
más, silány minőségű cserepet, mertcserep jutányos, szép- és szakszerű
fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

Bohn-cserepgyár**Zombolyán.**